

До спеціалізованої вченої ради Д 64.051.28
у Харківському національному
університеті імені В. Н. Каразіна

м. Харків, майдан Свободи, 6

В І Д Г У К

офіційного опонента – директора Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктора юридичних наук, професора Олександра Сергійовича Юніна на дисертацію Сергія Миколайовича Мельника «Адміністративно-правові засади організації і функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

У межах ознайомлення з текстами поданого на захист дисертаційного дослідження, а також автореферату та наукових праць здобувача, що було опубліковано за темою дисертаційного дослідження, сформульовано такі висновки.

Актуальність і значущість теми дисертаційного дослідження.

У сучасних умовах розвитку Української державності питання національної безпеки та оборони України виступають основною для існування нашої держави як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової, її поступального розвитку та діяльності. Складні процеси реформування сектору безпеки і оборони України, що перманентно відбуваються в Україні не можуть не стосуватися питань удосконалення головних складових сектору безпеки і оборони — суб'єктів, що у межах свого функціонування реалізують військове управління.

Оскільки найважливішою функцією Української держави виступає функція із захисту суверенітету і територіальної цілісності, то відповідно питання національної безпеки і оборони повинні залишатися у пріоритеті

державної політики. У той же час, у межах вказаного напрямку діяльності держави мають місце і суттєві недоліки. Серед яких не в останню чергу можна виділити недосконалість адміністративно-правового забезпечення функціонування вітчизняної системи забезпечення національної безпеки і оборони України. Зокрема, мають місце застарілі нормативно-правові акти, що регламентують адміністративно-правовий статус елементів сектору безпеки і оборони України, відсутні уніфіковані вимоги до актів військового управління у сфері національної безпеки та оборони, накопичено значний масив недоліків щодо адміністрування запровадження стандартів НАТО тощо. Все це чинить негативний вплив на виконання органами військового управління, командирами (начальниками) всіх рівнів покладених на них чинним адміністративним законодавством функціональних обов'язків, призводить до розбалансування системи військового управління, не сприяє виконанню задач, спрямованих на підвищення обороноздатності нашої держави.

З урахуванням викладеного, тема дисертаційного дослідження Сергія Миколайовича Мельника «Адміністративно-правові засади організації і функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України» є достатньо актуальною та своєчасною, при цьому вона має значне як теоретичне, так і практичне значення у сфері адміністрування ключових питань у системі національної безпеки і оборони України.

Теоретико-правовий доробок, що має місце у цій роботі вочевидь може бути використано в науково-дослідних цілях, а сформульовані пропозиції можуть бути практично корисними у правотворчій та правозастосовній діяльності як вищих органів державної влади, так і суб'єктів військового управління усіх рівнів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження було виконано згідно і в межах загальної мети реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», яку затверджено Указом Президента України № 5/215 від 12 січня 2015 року. До того ж дослідження

виконувалося відповідно до планових тем юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та пріоритетних напрямів наукових досліджень кафедри державно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2016–2019 роки «Реформування адміністративного права в умовах сучасних соціально-політичних трансформацій» (державний реєстраційний номер 0116U000915).

Об'єкт, предмет наукового дослідження, а також його мета сформульовані правильно, чітко та науково коректно, а окреслені наукові завдання, що розкривають мету дослідження є цілком виправданими, вони досить повно охоплюють відповідну тематику і повною мірою перебувають у межах відповідної наукової спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Методи дослідження. Під час роботи над дисертаційним дослідженням автором було використано широкий спектр найрізноманітніших методів, які у сукупності дали змоги отримати відповідний науковий результат та повною мірою розкрити предмет дослідження. При цьому названі методи, що було використано в комплексі, є достатньо ефективними та коректними. Методологічну основу дисертації утворює система загальнонаукових та спеціальних наукових методів. З огляду на викладене, слід констатувати, що для досягнення мети дисертаційної роботи та виконання поставлених завдань у дослідженні застосовано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання.

Зазначений вище підхід автором було розкрито через застосування таких загальнонаукових методів як системно-структурний метод та метод сходження від абстрактного до конкретного. Вони стали дієвим інструментом при визначенні сутності військового управління як різновиду державного управління, аналізу сутності, принципів і функцій військового управління,

наданні змістовної адміністративно-правової характеристики системи суб'єктів військового управління, а також з'ясуванні функціонального навантаження органів публічної влади у системі адміністративно-правового регулювання військового управління в межах реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки та оборони.

При проведенні дослідження також застосовувалися такі спеціальні методи дослідження як конкретно-історичний, формально-догматичний, порівняльно-правовий, метод класифікації, метод аналогії, логіко-юридичний і логіко-семантичний методи. Зокрема, завдяки застосуванню конкретно-історичного методу було з'ясовано і систематизовано історичні періоди формування та інституційного становлення суб'єктів військового управління на теренах сучасної України, формування адміністративно-правових засад їхньої організації та функціонування. Застосування формально-догматичного методу дозволило визначити сучасний стан адміністративно-правового забезпечення функціонування системи суб'єктів військового управління України. Метод класифікації було використано у процесі аналізу різновидів компетенції суб'єктів військового управління, а також обґрунтування класифікації актів військового управління. Порівняльно-правовий метод дозволив автору визначити та порівняльняти особливості адміністрування суб'єктів військового управління у зарубіжних державах, а також здійснити співставлення особливостей їх адміністративно-правового статусу. Крім цього, за допомогою зазначеного методу було встановлено відмінності зарубіжних моделей застосування збройних сил для забезпечення національної безпеки та оборони.

Крім того, було використано й інші методи, що дозволило, зокрема, надати конкретні рекомендації щодо покращення адміністрування суб'єктів військового управління.

Наукові публікації. Основні положення дисертації отримали належну апробацію у наукових публікаціях дисертанта. Результати наукової розробки обраної теми, сформульовані висновки та інші основні положення

дисертаційного дослідження було оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми» (Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, 27 жовтня 2017 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, 20 квітня 2018 р.), науково-практичній конференції «Сучасна міжнародна безпека: виклики глобалізації» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, 29 березня 2018 р.), IV науково-практичній конференції «Сучасний рух науки» (Видавництво редакції Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience», м. Дніпро, 6–7 грудня 2018 р.). Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна юридична наука: проблеми доктринальної комунікації» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, 19 квітня 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми» (Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, 17 травня 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Особливості розвитку публічного та приватного права в Україні» (ГО «Асоціація аспірантів-юристів», м. Харків, 19–20 липня 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (ГО «Причорноморська фундація права, м. Одеса, 9–10 серпня 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки» (ГО «Асоціація аспірантів-юристів», м. Харків, 20–21 вересня 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи» (Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», м. Львів, 20–21 вересня 2019 р.).

Основні теоретичні та практичні висновки, положення і пропозиції дисертаційного дослідження викладені: в одній одноосібній монографії; двадцяти двох наукових статтях, з яких двадцять статей опубліковано у фахових виданнях України (дві з них опубліковано у виданнях, які включені до міжнародних науко метричних баз), дві статті – у зарубіжних періодичних виданнях; десятиох тезах доповідей на міжнародних та вітчизняних науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна є виваженою, обґрунтованою та достатньо доведеною, сформульованою у межах обраного предмету дослідження.

Наукова новизна зумовлена насамперед тим, що в дисертації вперше у вітчизняній науці адміністративного права здійснено комплексну наукову розробку адміністративно-правових засад організації і функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України.

При цьому у межах дисертаційного дослідження чітко сформульовано та обґрунтовано низку наукових положень, що є новими для науки адміністративного права та практики організації та функціонування суб'єктів військового управління.

Структура та зміст дисертації. Дисертаційне дослідження складається з анотації, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 460 сторінок, з них основна частина викладена на 400 сторінках. Список використаних джерел нараховує 328 найменувань, який викладено на 35 сторінках. За змістом матеріали дисертації розміщено у чіткій логічній послідовності, з необхідним змістовним відображенням відповідних положень у вступі, викладом наукових положень, ідей, узагальнень, аргументів в основному тексті й висновках до окремих розділів та дисертаційного дослідження в цілому.

Таким чином, структура та зміст дисертації вказують на комплексний підхід до вирішення поставлених завдань, системність і послідовність у висвітленні проблем, що стосуються об'єкта та предмета дослідження.

Також варто враховувати і те, що наукове і практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та їх може бути застосовано у:

- науково-дослідній сфері – для формування теоретичного підґрунтя подальших наукових досліджень аспектів організації і функціонування сектору безпеки і оборони України;

- правотворчості – як основа для реформування національного законодавства з питань функціонування суб'єктів військового управління, виконання ними завдань із забезпечення обороноздатності держави, захисту територіальної цілісності держави і державного устрою. Зокрема, результати дослідження буде застосовано Міністерством соціальної політики України у процесі підготовки пропозицій щодо удосконалення законодавчих засад подальшого розвитку режиму адміністративного співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору і Європейського Союзу (лист Міністерства соціальної політики про впровадження результатів дисертаційного дослідження № 119 від 10 вересня 2019 р.);

- правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності діяльності суб'єктів військового управління і посадових осіб, до сфери компетенції яких входить забезпечення національної безпеки та оборони України;

- навчальному процесі – як ідейно-інформаційне підґрунтя для формування змістовного наповнення і викладання таких навчальних дисциплін як «Адміністративне право», «Організація військового управління в Україні», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів військового управління» та спеціальних навчальних курсів з відповідної тематики.

Загальна характеристика змісту дисертаційного дослідження.

У вступі, відповідно до вимог, обґрунтовується вибір теми дослідження, її актуальність, визначається зв'язок роботи з науковими програмами, планами,

темами, окреслюються мета і завдання дослідження, визначаються об'єкт, предмет і методи дослідження, розкривається наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, зазначаються відомості про апробацію результатів дисертації, наводиться інформація про обсяг і структуру дисертаційного дослідження.

Розділ I (складається з трьох підрозділів), у межах якого дається загальна теоретична і прикладана характеристика військовому управлінню, що являє собою особливий, кризово-зорієнтований вид державного управління, що ґрунтується на проходженні військової служби, побудові кар'єри особами, які її проходять і реалізується суб'єктами військового управління в усіх сферах організації й функціонування сектору безпеки й оборони задля планомірної, регламентованої організації діяльності його елементів у напрямі забезпечення національної безпеки й оборони України.

У свою чергу, Розділ II (складається з трьох підрозділів), у межах якого акцентується увага на тому, що військове управління як специфічний вид державного управління реалізується за допомогою спеціального механізму, фундамент якого становить розгалужена система його суб'єктів. Оптимальна організаційно-функціональна побудова системи суб'єктів військового управління у поєднанні з належним проходженням військової служби дозволяє відокремлювати військові формування від інших складників сектору безпеки й оборони держави. У зв'язку з цим, вказаний Розділ присвячено дослідженню особливостей системи суб'єктів військового управління України як об'єкту адміністративно-правового регулювання. При цьому у його межах розкриваються найважливіші історичні аспекти формування і налагодження діяльності суб'єктів військового управління на теренах України, встановлюється структурно-функціональну побудову існуючої у державі системи суб'єктів військового управління, а також розділ присвячено визначенню особливостей адміністративно-правового забезпечення

функціонування системи суб'єктів військового управління.

Далі, Розділ III «Адміністративно-правовий вплив системи суб'єктів військового управління у сфері забезпечення національної безпеки і обороноздатності» (складається з трьох підрозділів). У його межах, зокрема, здійснюється аналіз компетенції у сфері національної безпеки і забезпечення обороноздатності Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради національної безпеки і оборони України, Міністерства оборони, Генерального Штабу Збройних Сил України, Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України, Операції об'єднаних сил, військових комісаріатів, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, Державної міграційної служби України, Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Управління державної охорони. Саме з огляду на це, у Розділі III комплексно викладається розгорнута характеристика потенціалу владно-адміністративного впливу суб'єктів військового управління на сферу забезпечення національної безпеки і обороноздатності.

I, насамкінець, Розділ IV «Удосконалення адміністративно-правових засад організації та функціонування суб'єктів військового управління у контексті реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки та оборони» (складається з трьох підрозділів) і, зокрема, містить наукову інформацію про основні перспективні напрями оптимізації існуючих адміністративно-правових засад організації та функціонування суб'єктів військового управління України. У межах цього розділу має місце аналіз зарубіжного досвіду функціонування суб'єктів військового управління в аспекті забезпечення національної безпеки і обороноздатності, розкривається співпраця суб'єктів військового управління України з Північноатлантичним альянсом та Європейським Союзом як чинник реформування системи забезпечення

національної безпеки і оборони, що дало змогу визначити та сформулювати перспективні напрями удосконалення національного законодавства України щодо забезпечення суб'єктами військового управління національної безпеки та оборони України.

Що стосується наукової новизни, то у дисертаційному дослідженні було сформульовано і обґрунтовано висновки та рекомендації, які вирізняються тим, що вони вочевидь одержані автором у завершеному вигляді вперше у вітчизняній науці адміністративного права. Результати дисертаційного дослідження відзначаються особистим авторським підходом до осмислення значення і змісту адміністративно-правових засад організації та функціонування системи суб'єктів військового управління, що дало можливість обґрунтувати низку концептуальних теоретичних положень, визначення понять, практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму адміністративно-правового регулювання функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України. У дисертації досліджено чималу кількість наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних учених, проаналізовано значну кількість як нормативно-правових актів, так і правозастосовних актів у сфері організації та функціонування суб'єктів військового управління, а також у сфері забезпечення національної безпеки і оборони України в цілому.

Загалом, найбільш суттєвими здобутками дисертанта, що характеризують наукову новизну і практичну значущість дисертаційного дослідження, на наш погляд, є:

- доведення тези про те, що адміністративно-правове забезпечення функціонування суб'єктів військового управління характеризується різним ступенем унормованості і нормативної конкретизації адміністративно-правового статусу суб'єктів військового управління, значна кількість адміністративно-правових норм, які регулюють забезпечення національної

безпеки і оборони є застарілими, відсутні уніфіковані нормативні вимоги до актів військового управління);

– проаналізовано адміністративно-правові засади, які передбачають унормування адміністративно-правового статусу суб'єктів військового управління, регламентацію його елементів, врегулювання механізму практичної реалізації управлінського впливу суб'єктів військового управління на соціальні процеси, забезпечення досягнення цілей, що стоять перед військовим управлінням, формалізацію відносин субординаційного підпорядкування між ланками системи військового управління;

- проведення наукової класифікації правових принципів здійснення військового управління залежно від таких критеріїв як ступінь нормативної конкретизації принципів, відомча приналежність суб'єктів військового управління, сфера реалізації компетенції тощо;

– розгляд актів військового управління як правової форми реалізації адміністративних повноважень суб'єктів військового управління у повсякденній діяльності за ординарних і екстремальних умов. Викладення особливостей диференціації актів військового управління на письмові та усні, а також наведення відповідних юридичних критеріїв щодо їхнього розмежування;

– пропозиція стосовно переліку і розкриття змісту основних форм адміністрування взаємодії суб'єктів військового управління України: адміністрування міжвідомчої координації суб'єктів військового управління, відповідальних за виконання завдань забезпечення національної безпеки й оборони; забезпечення проведення спеціальних заходів за участю особового складу Збройних Сил України, інших військових формувань і правоохоронних органів; адміністрування управління розвідувальною діяльністю; утворення постійних і тимчасових міжвідомчих органів військового управління; організація і проведення моніторингу функціонування органів забезпечення національної безпеки й обороноздатності; сприяння в налагодженні ефективного режиму адміністративної співпраці з міжнародними урядовими й неурядовими організаціями і державами;

– з урахуванням тенденцій реформування сектору безпеки і оборони України, а також, беручи до уваги взаємодію держави з Європейським Союзом і НАТО, обґрунтовано доцільність удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення функціонування системи суб'єктів військового управління України з метою створення умов для поліпшення стану забезпечення національної безпеки й обороноздатності України (розширення переліку базових засад діяльності Збройних Сил України у напрямі активізації співпраці з НАТО і Європейським Союзом, збільшення адміністративних можливостей органів військового управління із забезпечення розвитку інтегративних зв'язків Збройних Сил України і Європейського Союзу, закріплення на законодавчому рівні особливого статусу актів військового управління Міністерства оборони України й Генерального штабу Збройних Сил України, розробка й затвердження на рівні рішення РНБО спеціального документа про засади адміністративного співробітництва суб'єктів військового управління різного підпорядкування у державі, оптимізація адміністративно-правового статусу керівників факультетів (військових навчальних підрозділів) вищих навчальних закладів у частині створення додаткових правових гарантій побудови ними військової кар'єри й подальшого проходження служби; запровадити нову модель підготовки військових юристів).

На підставі викладеного вище, варто констатувати той факт, що дисертаційне дослідження виконане С. М. Мельником на тему: «Адміністративно-правові засади організації і функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України» у цілому відзначається доволі високим рівнем виконання, вдалим використанням широкого спектру сучасного науково-методологічного арсеналу, обґрунтованістю висновків, чіткістю теоретичних побудов.

Крім того, можна стверджувати, що положення, які виносяться на захист містять ознаки наукової новизни, оскільки належним чином обґрунтовані, мають достатньо переконливий та доведений характер. У цілому зроблені висновки є переважно достатньо обґрунтованими, а сформульовані пропозиції

заслуговують на увагу.

Разом із тим, у межах цієї роботи, як і при дослідженні будь-яких складних, комплексних та нових теоретичних та практичних проблем, міститься низка дискусійних і недостатньо обґрунтованих положень. Так, зокрема:

1. Дисертаційне дослідження присвячене адміністративно-правовим засадам організації та функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки і оборони України, що передбачає комплексний аналіз адміністративно-правових засад діяльності всіх суб'єктів військового управління, що запроваджено в усіх військових формуваннях та правоохоронних органах. Проте аналіз дисертаційного дослідження вказує на те, що автор переважно зосередив увагу на тих суб'єктах, що функціонують у межах Збройних Силах України. З огляду на це, хотілося б почути позицію автора щодо доцільності саме такого підходу.

2. У підрозділі 1. 2. “Сутність та принципи військового управління” автор багато сторінок присвячує доведенню гіпотези про те, чи є принципи військового управління правовими, наводячи велику кількість найрізноманітніших принципів. При цьому даються розрізнені вказівки на них, а також подається перелік принципів діяльності Збройних Сил, Національної гвардії, Державної прикордонної служби та ін. При цьому не зовсім зрозуміло, які саме принципи безпосередньо стосуються публічного адміністрування діяльності суб'єктів військового управління і яким чином співвідносяться принципи Збройних Сил України з тими принципами, що стосуються функціонування суб'єктів військового управління, що діють у межах Збройних Сил України. На захисті хотілося б почути, яке місце принципи військового управління займають у системі загальних принципів функціонування Збройних Сил України та інших військових формувань.

3. У межах викладу матеріалу у підрозділі 2.2. “Поняття і система суб'єктів військового управління” доволі вдало розкриваються питання щодо організаційної структури Служби зовнішньої розвідки, Національної гвардії,

Збройних Сил включаючи Генеральний штаб, структуру владних повноважень державного органу як такого, дається доволі вдале визначення поняття суб'єкт військового управління, проводиться класифікація таких суб'єктів військового управління. У той же час, виходячи з назви підрозділу виникає питання щодо надання адміністративно-правової характеристики не лише окремим суб'єктам військового управління, а й системі таких суб'єктів в цілому, розкриття її специфіки. Тим більше, що наступний підрозділ, присвячено адміністративно-правовому забезпеченню функціонування не окремих суб'єктів, а системи суб'єктів військового управління.

4. У підрозділ 3.1 “Компетенція суб'єктів військового управління в секторі національної безпеки і забезпечення обороноздатності” наведено розгорнуту характеристику компетенції різноманітних суб'єктів військового управління. Зокрема, наводиться така характеристика стосовно Міністерства оборони, Генерального Штабу Збройних Сил України, Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, тощо. Проте компетенція таких суб'єктів військового управління як командири (начальники) розкривається фрагментарно. Зокрема, на сторінках 251-252 дисертаційного дослідження вказується, що важливими суб'єктами управління у сфері національної безпеки й оборони є військові начальники, які мають різний субординаційний статус у структурі Збройних Сил України, особливість компетенції яких полягає в тому, що більшість здійснюваних ними повноважень спрямовані на реалізацію Указів Президента України у сфері оборони й національної безпеки, а також наказів Міністра оборони й ГШ Збройних Сил України. Після цього, починається аналіз компетенції військових комісарів. З цього приводу слід враховувати те, що відповідно Статутів Збройних Сил України, командири (начальники) наділяються всією повнотою розпорядчої влади і на них покладається персональна відповідальність перед державою за всі сторони життя та діяльності військової частини, підрозділу і кожного військовослужбовця. Отже, на підставі викладеного вище, командири (начальники) є основною та найважливішою ланкою у системі військового

управління, адміністративно-правовому статусу яких надано замало уваги у межах компетенційної характеристики.

5. У підрозділі 3.2. “Акти суб'єктів військового управління: поняття, особливості, види” дається змістовна характеристика актам військового управління. При цьому здійснюється їх класифікація на ті, що виникають у процесі реалізації правотворчих повноважень (нормативно-правові акти), і ті, що виникають у процесі реалізації компетенції з управління військовими силами й засобами (правозастосовні). У підрозділі окремо розкривається специфіка нормативно-правових актів, що видаються суб'єктами військового управління як специфічних засобів регулювання відносин у сфері оборони й національної безпеки, завдяки яким суб'єкти цього управління транслюють волю держави (правову політику) щодо питань національної безпеки й оборони України. Проте, даючи характеристику зазначеному різновиду актів військового управління, автор не вказує на те, що вони є джерелами адміністративного права та не наводить специфічних рис, на підставі яких можна було б вказати на їхнє місце у системі джерел адміністративного права.

У той же час, слід констатувати, що висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Сергія Миколайовича Мельника, бо вони мають характер виключно наукової дискусії. Загалом подана на захист дисертація є концептуально завершеною науково-дослідною працею, яка містить вирішення важливого для вітчизняної науки адміністративного права завдання, яке полягало в комплексній розробці адміністративно-правових засад організації та функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки і оборони України, а також формулюванні та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо удосконалення практики застосування чинного законодавства у цій сфері.

Автореферат відповідає всім вимогам, які до нього ставляться. Співставлення текстів дисертації та автореферату свідчить про те, що їх основний зміст є тотожним.

На підставі вищевикладеного слід стверджувати, що дисертаційне дослідження С. М. Мельника «Адміністративно-правові засади організації і функціонування суб'єктів військового управління у системі забезпечення національної безпеки та оборони України» відповідає вимогам, що мають місце у Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Сергій Миколайович Мельник заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».

Офіційний опонент:

Директор Навчально-наукового інституту

заочного навчання та підвищення кваліфікації

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ, доктор юридичних наук,

професор

О. С. Юнін

